

KÉLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, vasárnap, január 30

A „KÉLET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 4-ik szám.

Hírszövegek nem adnak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

A KÖZÉP-ÚT.

(T.) A báró Sennyei Pál legutóbb tartott országgyűlési beszéde önkénytelenül eszembe juttat egy jelenetet, melynek szemtanúja valék. Egy budapesti ház udvarán t. i. retket falatozott egy napszámos igen jóízűen, előtte pedig egy facsér kocsis állt, s éhes tekintetéből látszott, hogy a retket neki is igen nagyon jól esnék. — Hát aztán csak ugy kenyer nélkül? — szólította meg végre a napszámost, és nagyot nyelt. — „Csak” — válaszolt röviden a napszámos. — „Aztán meg só nélkül?” — jegyezte meg a kocsis, és ismét nagyot nyelt. — „Ühüm,” — válaszoló a napszámos. — „Na már én sóval és kenyérrel enném,” — mondá a kocsis harmadszor is nagyot nyelve, s hogy ne nézze tovább is a napszámos falatozását só és kenyér nélkül, hátat fordított neki. A napszámos pedig így szól: „Hát miért nem eszik kend? Ugy látom biz én, hogy megenné kendő nélkül is, kenyér nélkül is, csak volna.”

Engedelmet kérünk tehát, ha azon, az ellenzék által igen nagyon megtapsolt páthosnál, mikor t. i. Sennyei báró a miniszteri székekre mutatva, így szól: „Ha ott ülnek” . . . sat. sat. — mondják, ha ezen nagyhatású pathosnál az udvari jelenet jut eszünkbe: — Megennéd bizony Te méltóságos uram a retket só nélkül is, kenyér nélkül is már, csak volna. S a legnagyobb fájdalom mind-ezen ohajtások és ígéretek közt abban kulminál: hogy nincsen.

Szabványok már ti feltételeket, tennétek ígéretek, adnátok programot, csak lenne mindennekelőtt egy olyan rák természetű nemzet, melynek inyére válnék a hátrafelé menés, vagy lenne a konzervatívok hite szerint egy olyan maradi nemzet, mely elmaradottságát figyelembe nem véve, pihenőket akarna tartani, s előnyt adni a többi szomszéd nemzeteknek az alatt, hogy lábaikat előnkbe vessék.

Nem úgy konzervatív urak, kik iránt szintén meg van bennünk a méltányos és kiérdemelt tisztelet; kik tudjuk és elismerjük, hogy vannak és lesznek is idők, mikor a konzervatív párttá lesz a kormányzási feladat, csakhogy az az idő még nem most van, de soká lesz. Az az idő majd akkor lesz, mikor az a roppant úr, mely bennünket Európa műveltebb nemzeteitől még ma elválaszt, annyira, a mennyire áthidalhatóvá lesz téve, s mi-

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYUJTÓ.

Angol regény.

Írta:

MISS CUMMINS

Nyolczadik fejezet.

É d e s b o s s z ú.

(Folytatás.)

— Hol? hol? kérdezte Trudka. — Amott tul, abban a nagy kőházban, Menjünk át az utca tulsó felére. De várj majd ülbe veszek, sár van itt.

Vilmos gondosan át vitte Trudkát a sáros helyeken, s megálltak a kijelölt ház előtt. Treumann nem érkezett el még odáig. Réá vártak a gyermekek. Trudka nem az egyedüli volt, ki szerette nézni midőn meggyújtják a lámpákat.

Künn már egészen sötét volt, úgy hogy, kik a megvilágított szobában voltak, nem láthatták azt, ki az utcán állt. De Villi és Trudka annál jobban láthattak be a szobákba. Valóban nagyon szép ház volt, mely előtt állottak, kétségtelelenül, gazdag emberek lakása. Lzzó kőszén ház az a kandallóban, s egy diszes függő lámpa a szoba közepében nyájas fényt árasztottak szét. Drága szőnyegek, sötét színű nehéz selyem függönyök, aranykeretbe foglalt diszes festmények, s óriási tükrök, melyek a fényt és pompát tiszte-

dőn annyira előtte leszünek már a velünk pályázó többi nemzeteknek, hogy a megelőztetés veszélye nélkül pihenhetünk le egy kissé. De a míg az elmaradás ily nagy s a versenytéren nagyon szorítják a többi pályázók is: addig lepihenni annyi, mint kiadni kezünkéből a pályadíjat, a mi pedig reánk nézve, kiket csak is a műveltségi és kulturai fölény tarthat fenn itt a Keleten — életkérdés.

A mily veszedelmes lenne ezen haladási küzdelmünk útjában egy oly kormány, mely haladási feltételeink helyett veszélyes rögeszméket tűzne ki törekvése czéljául? épen oly veszélyes lenne az a kormány, mely államunk haladásának indult szekerét megakarná állítani. Nagyon veszélyes program mind a kettő, s nem tudnám én hirtelenében megmondani, hogy melyik veszélyesebb a másiknál: Az-e, a melyik egy kilátásba helyezett forradalommal fenyegeti haladásunkat? vagy a melyik szantszándékosan megakarja állítani? A szélsőségek elve mind a kettő, egyik a szélső-balról, másik a szélső-jobbról, a mi volt a Deák-párt idejében az a párt, melyet Sennyei báró vezérel.

A közép útát nagyságos és méltóságos uraim, a közép utat! Nem akarni egyszerre és erőltetve olyat, melyet az idő közreműködésével fejlődő kornak kell megérlelnie; de nem is mulasztani el semmi oly kötelességet, a mely kötelesség mulasztása, a míg most kevesebb kiadást igényel, később ismét csak tízszeres erő és áldozat árán lenne kivihető.

Mert miért kellett rohamosan haladnunk, a midőn a nemzet önkormányzásának jogát kezeihez kapta? mert elvöltünk maradvány nagyon s ilyenkor a rohamos haladás a természet folyamata; valamint ha ismét elmaradnánk, ismét rohamosan kellene haladnunk, ha mig t. i. haladhatnánk; de miután a változott körülmények kényszerhelyzetében a czél elérésének határideje már sokkal rövidebbre van tűzve, s a megszakállosodott gyerekek már nem sok mulasztani való ideje van: nagyon káros következmények fejlődhetnek a pihengetésből; s így szó a mi szó, legyen gép és legyen mame-luk a szabadelvű párt minden tagja, de még eddig még is csak Tiszta és mindég csak Tiszta az az ember, ki a közép uton haladva, a legjózanabb és legelfogadhatóbb programmal bír; s az az egészséges felelet, melyet a Sennyei báró kidolgozott, kicsiszolt és betanult hosszú beszédére rögtönösen megadott,

rezve adták vissza, először tüntették fel Trudka előtt a pazar fénytűzés, s kényelem létezését.

S ez eleganciával bizonyos neme az otthonias kéjelemnek volt párosulva, mi a szegény nélkülözéshez szokott lánykát még inkább leigézte. A theás asztal gazdagon meg volt rakva csemegékkel; a hó fehér kamuka abrosz, a csillagó éteszközök, de mindenek felett, a lassan fővő thea-üst barátságosan hívogató zürmögése, nagyon vonzó hatással bírtak. Egy ur, tarka himzett cipőjében a tűz előtt ült; egy delhölgy, színes szalagos fejkötővel fején, gondosan ügyelte fel, a theázáshoz való előkészületeket, s adott utatásokat egy csinos szobalánynak, s a gyermekek, miként már mondtuk, nevető arczeccal, boldogan álltak, az ablaknál, s várakozva tekintettek ki.

Szép kedves kis portékká voltak, miként Villi mondotta volt, különösen egy leányka, a legidősebb köztük. Szőke haja, hosszú fürtökben omlott alá hóféhér nyakára. Kék szemek voltak, angyal szelid arca, s üde telt alakja. Trudka elragadtatása a látottak felett oly nagy volt, hogy nem talált kifejezést annak nyilvánítására, egy darabig csak tapsolt és ugrált örömeiben. Végre egyes, szag-gatott mondatokban kezdett elbeszélni, s igyekezett Villi figyelmét erre, vagy arra irányozni.

— Oh! Villi nem gyönyörű gyermek ez és nézd csak azt, a vigan lobo-gó tűzet, milyen pompás egy nő van ott az asztal mellett! És nézd csak azon ur,

határozott tanúsága annak, hogy ez ember tetteinek minden porczikájával tisztában van, s költsék föl álmából, interpellálják tetteiért, s kérdezzenek tőle hirtelen valamit, akkor is korrekt és határozottan fog felelni. Mert eljárásában a szisztema van, tetteit üntudatosan cselekszi, s országgyűlési beszédei nem betanult frázisokból állnak: hanem kifolyásai a józan agyrendszernek és a kész tervezetnek, mely ez agyrendszerben helyet foglal...

A képviselőház igazságügyi bizottsága tegnap este tartott ülésében az ügyvédi rendtartás módosításáról szóló törvényjavaslat előadásával Matsuka Pétert bízta meg, ki fölveti azt a kérdést, vajjon nem volna-e czél szerinti a perújításra vonatkozó némely intézkedést fölvenni; nevezetesen indítványozza, hogy a régi törvény 315. §-ának b) pontja esetében (ügyvéd bibája miatti perújítás) a jogerőtől számított félév az új bizonyíték miatti perújításra nézve a jogerőtől számítandó 10 év alapitassék meg. Indítványozza továbbá, hogy a régebbi javaslat 309. §-a vetessék fel a régi törvény 322. §-a helyébe. Ezen indítványokat elfogadják. A választott bíróságokról szóló fejezetből a 62. §-t elfogadják. A 63. §-t olyképp módosítják, hogy a köteleességmulasztó választott bíró 300 ffitig terjedő bírság alá vetessék; a 64. és 65. §§-t elfogadják, az utóbbit Hosztinszky azon módosításával, hogy az ítéletet a jegyző is aláírja. A 66. §-t úgy módosítják, hogy a választott bírák maguk részére díjakat megállapíthatnak ugyan, de megállapítás ellen a II. bírósághoz felelbezzni lehet, a mely végleg határoz a díjak fölött.

Ezzel az ülés véget ért.

Miért változtatják meg az erdélyi románok politikáikat?

Az „Observatoriu” a fentebbí czím alatt egy cikksorozatát kezdvén meg, folyó évi 5-ik számában, a többek közt a következőket írja:

A kérdés, a mint itt fel van téve, a Kossuth-pártiaktól jön, a mint azt más alkalommal kimutattuk. Midőn t. i. az arisztokraták, képviselve a P. Naplóban s más nagy lapokban, kimondják, miszerint ők nem kívánják, hogy a választási joggal bíró románok az urnához menjenek, ha csak nem választanak 16 próbás tiszt magyarokat, vagy legalább 13 próbás renegátokat; midőn a kormánypártiak minden lehető s nem lehető intézkedéseket megtesznek, hogy az összes román választók szavazataikat csak kormánypárti jelöltekre adják, akkor a Kossuth-pártiak felhívják, hogy aktióba lépve, segítsünk nekik, hogy mind ellenzéki jelöltek választassanak, a miniszterium s a jelenlegi rendszer megbuktatása végett.

czipőit. Vajon mi minden van ott az asztalon? Azt hiszem mind csupa jó dolgok. Nézd csak azokat a nagy tükröket; o de milyen szép kedves gyermekek ezek.

Minden egyes felkiáltása a gyermekek dicséretével kezdődött, s végződött. Villi meg volt nagyon elégedve. Trudka épen úgy örült, mint a hogy várta tőle.

Most Treumann is hozzájuk érkezett, s a mint meggyújtott kanoczeza a járda hosszában megvilágosította a tért. Villi és Trudka láthatókká lettek az ablakból, s részükről is figyelem-és beszélgetés tárgyai. A szőkefürtös kis leány látta meg őket, s mutatta meg fivérenek. Bár Trudka nem tudhatta mit mondanak egymásnak, még is kellemetlen volt neki azon gondolat, hogy bémészködva nézik, felőle beszélnek. S elbujva egyik lámpaoszlop mögé teljességgel nem akart többé előjönni, bár Villi kinevette ezért, s azt mondotta már most neki is tünni kell, ha rajta a sor, hogy meglássák, s mások beszéd tárgyát képezze. De mind hasztalan volt, midőn Treumann elvette létráját, hogy tovább haladjon, ő is futni kezdett utánna. Villi látva, hogy nincs más mit tegyen, követte őket, midőn a leányka egyszerre megállapodott, s remegve nézett körül.

Elérték volt az utolsó lámpaoszlopot, s egy másik utcába tértek bé, de alig fordultak bé a szegleten, s tettek pár lépést Trudka megragadta Villi kezét, s igyekezett őt visszafordulásra bírni.

— Mi baj Trudka? szökölt; fáradt vagy?

Megígértük, hogy visszatérünk a Kossuth-pártiak indokaira, úgy a mint azok a kolozsvári „Ellenzék” mult évi 69-ik (decz. 22.) számában előadva vannak; hozzáadjuk most, hogy kisérni fogjuk ezeket saját megjegyzéseinkkel, a melyek csak ismétlések lesznek az 1866-ik évtől kezdve százszor is elmondottak és irtaknak.

A Kossuth-pártiak két korai hamis tudósítás folytán, melyek egyike Garasból, másika pedig N.-Szebenből küldetett,adni akarják azt, a mit maguk a románok se tudnak, hogy értekezletük az eddig folytatott politika ellen fog nyilatkozni s az alkotmányos térre lépnek, mint-hogy a passivitas lemondást, mások szerint halált jelent.

Jól van: a passivitas lemondást, halált jelent. De épen a Kossuth-pártiak mondják el egy lélekzetvétele alatt, hogy a „passivitas politikájának van értelme s helye az abszolutismus, a despotismussal szemben”, mivel, mondják ők, „veszedelmes dolog, az abszolutismussal vitakozásba keveredni, a sarkalatos, lényeges kérdések felett, mert akarki merészelné ezt tenni, az abszolutismus bosznya föben találna.”

Csodálatos! Épen ezt hisszük mi is, így vagyunk meggyőződve az eddig tett szomorú tapasztalatokból. A ki e pontra nézve nem hisz a Kossuth-pártiaknak, kisérte meg például azt mondani, hogy Erdély autonómiaja megsemmisített egy gyalázatos árulással, vagy hogy az erdélyi választási törvény egy illetéktelen rész által, egyoldalulag; s tisztán a román elem ellen való kioltathatlan gyűlöletből alkottattott.

„A politikai elvek a napvilágánál fejlődnek és érlelődnek, nem pedig a sötétben, mint a gomba.” „A románok halgatag és passiv magatartása azt eredményezte, hogy ohajjak ismeretlenek maradnak, hogy ne legyenek kitéve a mindennapi kritika próbájának, a nap hevének, sem a discussiók zajának.”

A hány szó, annyi valótlanság. 1791-től, majdnem 100 év óta, s különösen 1848, 1861-től 1869-ig a románok ohajjaikat, kívánságukat, jogukat több versen formulázták, a törvényhozó testülethez s a trónhoz benyújtott kérelmükben, a sajtóban, nyilvános gyűlésekben, ezenkívül nagy tettek által is, melyeket senki se törölhet már ki a történelemből, azokat napfényre hozták.

Mit? ti nem ismeritek a románok minden kívánságait? Nagyon rosszul állik hozzátok e machiavelli tagadás. Lapozzatok legalább 24 óráig az 186³/₄ és 186⁶/₁₀-iki erdélyi vagy épen az 186⁶/₁₀-iki magyar országgyűlés irományai közt, a mely országgyűlésen részt vettek a román képviselők is, a hányszor t. i. meg lehetett az igazságtalan választási törvényvel választani s mit tudtak e román képviselők a magyar országgyűlésen kivívni? Azt, hogy egy Lonyaytól való félelem miatt egy czellába voltak bezárkozva, azután szégyenlve magukat, egyik a másik után visszatért hazájába, hol bevallották,

Nem, nem, de nem mehetek tovább.

— Miért?

— Oh! mert—mert—s ekkor Trudka a Villi föléhez hajolva egészen halkkan sugta: Mert ott van a Grant Náni háza. Elfeledtem volt, hogy Treumann bácsi oda is elmegy, s én oda nem mehetek, mert félek.

— Oho! szölt Villi, miközben méltósággal felegyenesedett, szeretném tudni, ugyan mitől félsz. Csak bántson meg egy ujjal, ha meri! Téged, vagy Treumann bácsit! Majd meglátja mi lesz! Villi nagyon nyájasan beszélt a gyermekkel bízta, bátorította, s mondta neki, hogy Náni alkalmasint nem is fogja meglátni őket, míg ők tán megpillanthatják őt és épen ez volt a mit ő e perczen nagyon mindenk felett ohajtott. Trudka rettegősei csakhamar lecsilapultak. Természettől nem volt félénk, csak a rögtöni rémület, mit érzett, midőn régi lakhelyét megpillantotta, ébresztette fel ufjlag félelmét és utalátát egész erővel Náni iránt.

(Folyt. köv.)

GOROMBASÁGOK.

Már maga a czím mutatja, hogy a kritikus szemliveléget biggyesztettem orromra — mert, nyilván, csak gorombaság, ha egy szép nővel, költeménnyel, vagy darabbal szemben megjegyzéseink is vannak s kétségkívül a társadalom illen ellen vét, ki valamely kedvelt színész,

Hirdetési díjak.

Egy négyzetű centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicitäts-Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés közz. irodája. Goldberger A. hirdetések vételei irodája Budapeston Szerviztér 3. sz.

Gyilkosok csihkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

hogy az Erdélyből Magyarhoubá ment magyar és szász képviselők is, csak bizonyoságul vannak ott Európa szeméi előtt, s nem azért, hogy hazájukért, Erdélyéért, valamit kieszközöljenek.

Mit? A tiszta abszolutismus bánásmódja mellett, melyek alá vagyunk vetve az alkotmányosság csabító álarca alatt, nem hallottatott a románok kiáltásait s fájdalomhangját? A dualismus után, mindjárt kezdetben, Magyarországból vagy 20 román képviselő csak kikértül, kik közt voltak függetlenek, olyanok kik bármit eltrütek a közszabadságért s a nemzeti létért. Ezen férfiak több versen szólaltak fel, s az eredmény mi lett? A többség azt mondta: Ugy van, mi azonban nem akarjuk, hogy úgy legyen. Megmenekedtlük az osztrák uralástól, urak vagyunk saját országunkban, azt tesszük veletek s másokkal, a mi nekünk tetszik. Ha nektek nem tetszik az, a mit mi akarunk, menjetek Bukurest-be, hogy tegyenek ott saját tetszéstök szerint.

Miután azonban a képviselők kiáltásai félszélyezték őket, a mennyiben hitték, hogy azok az országgyűlés terméből tovább is elhatnak, az uralkodóhoz, a dynastia tagjaihoz, Európához, egyfelől a választási törvényt pro forma, a világ szemé előtt, némileg módosították, másfelől pedig a kormány minden lehető intézkedést megtett, hogy a következő periódusokban, ha lehet, egyetlen egy román nemzetiségű képviselő se választassék meg. Miután megtisztultak 5—6 egyénig a nemzetiégi képviselőktől, az európai közvéleményhez fordultak, hogy tévutra vezessék mindván, Imé a magyarországi nemzetiségiek meg vannak elégedve sorsukkal, mint senki más e világon. Egy államférfi még tovább ment: kitalálta azon mesét, hogy a román nép-nél sokkal nagyobb a halandóság, mint a szülötés, minek következtében idővesztogetés az ő jövőjükről gondoskodni. „Mit nem tudunk kivívni erőszakkal, azt kivívjuk mesteri fogásokkal”; ez azon maxima, mely szerint a román néppel elbánnak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Jan. 27.

(Tegnap lapunkban foglalt közléstnk kiegészítéseül.)

Bessenyei Ernő: szerint a sok kérvényből és az ellenzéki beszédekből is meggyőződhetett volna a kormány, hogy e javaslat milyen káros és végrehajtása mennyi zaklatással fog járn. Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Bereczky Sándor: a már sok oldalról hangoztatott beszédek dacára felszólal, mert személyében az ország polgárai szólnak. Mindenekelőtt álláspontja érdekében megjegyzést tesz a parlamenti pártokról, s azon befolyásról, melyet e pártok a thozásra gyakorolnak. Szerinte semmi gyakorlati haszna nincsen a sok discusszióknak, ha a pártok megváltoztatlan megállapodással jönnek a parlamentbe. Mindazonáltal nem zárkozhatik el a vitától, s a törvényja-

vagy színészdnő játékára nézve külön-véleményt mer bejelenteni.

Hja, bizony, a kritikusnak is csak kell magát kielégítenie valamivel, azért a keserti kenyerért, a melyen rágódik, soba sem adhatván oda magát, teljes önfeladás-séggel, a zavartalan élvezetnek, hanem mindig résen kell tartania reflexióját, hogy megjegyzéseit is megtehesse. Ugyszólván csak fél szemével szabad sirnia, a másikat nem engedheti elfátyoloztatni a meghatottság könnyei által, mert homályos lenne ítélete.

De ne higgyék önök, hogy meg ne volna onnek az irigy, gonosz indultu működésnek is a maga bája, varázsa. Mikor csak mint t. cz. publicum ülök zártszékemen: elandolodom, elringózom, mint a hattyu a csöndes tó habjain s csak is épen élvezek. Azt sem tudom mi és miért indított meg, csak épen érzem, hogy meg vagyok hatva. De, mint kritikus, számot is tudok adni magamnak s másoknak érzelmem tényezőiről, ki tudom fűrkészni s mutatni az okokat, melyek épen e lélek-állapotomat előidézik — szóval, a szív nem nyomja el eszemet.

S különösen a fejlődő tehetségekkel szemben érez az ember sajátos varázst, ha ilyen bíráló szemmel nézi — ha színészről van szó — játékát. Mig nem kész a mű, de már kivethető az arányok, melyek az egész alakot határolni fogják. Mig itt-ott előfordul egy-egy balfogás, de az még csak jobban kiemeli az eltálat részletek sikerét. Látjuk magát a fejlődés processusát — ezt a minden titkok legnagyobb titkát, hogy miként idomul át a tökéletlen a tökéletessé, a természet teremtő ereje által s bele melyedünk ez uton azokba a titkokba, melyeknek saját fátyolát teljesen föllebenteni halandónak nem ada-

vaslatot álláspontról fejtegeti. Elismeri a javaslat egyetlen jó oldalát, hogy a fogyasztó tetszésére bízta: fizessen vagy ne fizessen, de hát ez nem egyezik meg a nemzet gazdasági tanácsaival. A cél, a kamatokat fedezni, igaz, hogy tisztá. Azokat fedezni kell, de ne ilyen módon, hanem a kiadások redukciójából. Nem fogadja el a javaslatot.

Németh Albert az adójavaslat elleni szavazatát az ország sanyaru helyzetével indokolja egy részről, másrészt azzal, hogy 1861-ben az országgyűlésen általános volt az az óhaj, hogy semmi olyan adónem, mely pénzügyi szükséglettel ellenezetett, Magyarország törvényhozása soha életbe léptetni nem fog. A 67-ki kiegyezés stabilizálta a finanszírozást. E törvényjavaslat most kezdve adja a finanszírozást a hatalmat, hogy a magánlakók kamráit felkutassa, és szembeszálljon az asszonyokkal, mert hiszen ezek kezelik a kamrákat, a hol a cukor és kávé áll. Derültség.)

Szólvó ezután a mondott beszédek reflektál s először is a miniszterelnöktől polemizál, a miért az a szélsőbaltól tiszteletet követel a kormány iránt. Szólvó kijelenti, hogy pártja nem követi azt a módot, melyet a miniszterelnök követett Andrássyval szemben. A javaslatra nézve mind Sennyeynek, mind Wahrmannnak igaza van, mert az kárt okoz itt benn a kereskedőknek, a forgalmat eltereli, oda kifelé, s zaklatással jár. Mind a kereskedő, mind az iparos megérzi. Szólvó a maga fajtája érdekeit védi (szántóvető), míg Wahrmann az ő fajtája (kereskedő) érdekében szól. Midőn szólvó földmivelőnek adja ki magát, parasztnak — mint mondja — a miniszterelnök egy mondanás jut eszébe, a melyben őt paraszti természetűnek mondja. Pedig szólvó Hevesmegyében levő birtoka egy osztályfelelő alapszik a Csákyakkal, a Póchyakkal s így ő is földi magán, valóságos félvér gróf és báró. Ne nevezze hát őt senki parasztnak, (nagy derültség). Hosszasan beszél Sennyey érdemeiről, mint a kinek beszédjét a miniszterelnök kicsinyelte volna. (Felkiáltások: Nem arra mondta miniszterelnök! Az Estvös K. beszédére tett megjegyzést!)

Ezután Jókai ellen fordul, és nem helyesli azt, hogy a Kossuthi tiszteletét felhozta a házban, s általában czáfalni igyekszik az általa elmondott állításokat. Végül arra, hogy a szélső baloldalt zavargással, ármítással vadolják, szólvó a példabeszédek könyvéből idéz, a mely szerint 7 dolog van, a mit a gondviselés nem szeret s a hetedik az, a midőn valaki nyilvánosan vadolja testvéreit oly egyenlenségekkel, a melyeknek magvát ő maga hintette el. Nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Helyeslés és éljenzés a szélső baloldalon.)

A nagy derültséget keltő beszéd után Turgonyi Lajos a házszabályokra hivatkozva kijelenti, hogy beszédét csak holnap mondja el.

Ülés vége 2 órakor.

Jan. 28.

Folytatattik a fogyasztási adótvjavaslat tárgyalása.

Turgonyi Lajos kijelenti, hogy miután a viták kimerítettek a ház türelmét, állal a szótól. (Helyeslés) s csak röviden jelzi álláspontját, hogy t. i. a javaslatot nem fogadja el, hanem csatlakozik a Helfy határozati javaslatához. (Helyeslés a szélső balon.)

Szólásra más nem lévén följegyezve, következtek a zárbeszéd.

Hegedűs Sándor, az ált. pénzügyi bizottság elnöke szól először, nem foglalkozván ama politikai motívumokkal, a melyeket felhozott, de melyek ellenállhatatlan hatalommal vonzódtak a halandót, mint a fény a halálába rohanó esti pillét...

Itt van, például, Fáy Szerena kisasszony s mint közönség: édes-báju varázs hatalma alatt állók játéka szemlélőre. Megkap, megindít, magával ragad. Élvezetem erőt vesz rajtam s feledem az okok fürkészését, hogy miért is élvezek?

De már, ha szerkesztőm aval a rendezetett kiad a színházba, hogy kritikát kell kedves vendégünk játékaról írnom: a másik szemüvegemet teszem föl, a mely az apró részletek szálait is följárja előttem s gorombaság ide, gorombaság oda: de megjegyzésekre is szolgáltat anyagot.

Fáy Szerena k. a. ugy szólna minden tényezőjét bírja a színművészi alkotásnak. Alakja, arca, szája, szemé, a hang terjedelme és változatossága, az értelem józan ítélete s a szív heve — mely játékból kitetszik — nyilván a drámai jellemzők alakítására utalják. Egészen színes, a kit a természet arra alkotott, hogy a nagy költők nagy gondolatait s nagy jellemait önmaga által magyarázza s az édes hitetős állapotába helyezzen bennünket mely észrevétel a képelem másikkal világába ragad át, feledtetve a más s a földet, előnkbe varázsolva az eszményiség ábrándképeit.

Sőt, bár csak egy éve még, hogy a világot jelentő deszkákra lépett, már is határozott iránya, jellome van egész játékának — a modern realizmus felé hajolva ábrázolása, a természet valóságát igyekezőn arca, hangjában, mozdulataiban visszaadni, nem idealizálva a helyzeteket, érdemeket s a kifejezés módjait, hanem a reális életet akarja a maga természetességében fölmutatni, hogy a közvetlen hatást annál jobban biztosítsa magának.

tak, hanem csak tárgyilagosan reflektál a hallott beszédek.

Lukács Béla zárszói jogával élve, az előadó állításaival szemben arra utal, hogy Sennyey Pál nem azt mondta, hogy addig nem szabad ez adókat behozni, míg Ausztriában is be nem hozzák; Sennyey egyáltalában ellenzi ez adókat, míg Ausztriával közös vámterületen állunk. A pénzügyminiszterrel szemben czáfolja azt, mintha a javaslat végrehajtása zaklatások nélkül járna. A javaslat előnyének mondta az előadó, hogy benne az adótétel egysége, a viszfeszítés, a behozatal és a kivétel megkönnyítésében van; de szerinte ezek jelentéktelenek, fennállanak máshol is, de azért a helyzetet nem tették jóvá sehol. Végül azon megjegyzéssel zárja be beszédét, hogy ő és elvtársai meg vannak győződve arról, hogy megtették kötelességüket. A hazafiasságból való adóemelésre hivatkozás végre is lejárja magát, kéri a javaslat elvetését (Helyeslés balról).

Szapáry Gyula pénzügyminiszter szólal fel ezután, utána L. Gy. Ignác tartja meg zárbeszédjét. (Helyeslés a szélső balon. Szavazunk! felkiáltások.)

Tisza Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy nincs kifogása a vita holnapra való halasztása ellen.

A ház ez értelemben határozott, az ülés fél 2 órakor véget ért s a vita befejeztetett.

Holnap a szavazás megtörténik.

BELFÖLD.

Brassó, 1881. jan. 27.

(A „Gazetta Trans“ vadjai.)

Egy helybeli zuglápocsa, mely hetenként háromszor jelenik meg oláh nyelven szerkesztve olyan egyén által, ki közel negyven évig volt rom. kath. gimnásiumi tanár és jelenleg mint ilyen a rom. kath. igazgatótanács által nyugdíjban részesítettik.

Ezen egyén Marszianu Jakab oláh érdekekben megöszült szerkesztője a „Gazetta Transilvanici“ című magyarfaló lapnak. Alig jelenik meg olyan szám, melyben ne lenne ígatás a magyarság és a kormány ellen. Ezen „Gaz. Tran.“ lapnak folyó hó 15-ik száma egy igen turesa cikket hoz, melyben siralmas epés hangon panaszol a magyar kormány eljárásai ellen és mi több: igazságtalansággal is vadolja. A többek közt így ír: Egy alkalommal csupán azért, mivel egyik oláh születésű, de magyar kényeren élő biró Fogarasianu, oláhnemzeti színt eséséből kávézott és mert szivarpapir borítékán az oláhoknak egy győzelmi jelvénye az midőn egy oláh darabot feltűzi az oláh zászlót a Grivitai várra, volt, hát csupán azért mint veszedelmes ember mellőztetett, stb. („Fogarasianu a fost timbratu de omu periculosu“.)

Vadolja a kormányt igazságtalansággal azért, mert az oláh születésű, de külföldben igen képzett hivatalnokokat mindig mellőzi. — Azt hiszik némely román urak, hogy ha egy két szót gagyogni tudnak — már bírják az állam nyelvet?

A példa megmutatta: a közelmúltban egy ilyen jeles román nagyságot (mesterségre nézve írrok) kénytelenített a helybeli törvényszéki elnökség feljelenteni, mint ki szolgálatra képtelen, mivel nem bírja az állam nyelvet!

A helybeli m. kir. illetékesizabási hivatal titkári állomására N. Szebenből egy derék magyar ember nevezetett ki, ezért is haragszik a „Gaz. Tran.“ lapocsa ciklikirója, azt mondja, hogy George Vasile ur, ki Brassóban helyettesítette

Nem vitázunk ez irány helyes volta fölött, bár már az magában, hogy a költő költ s a színész játszik, valamint egyebet akar elérni, mint éppen csak a valóság visszadását, mert hisz ez megvan, s miért kellene még kétszeresen, mikor, sokszor egymaga az eredeti is igen sok. De a fölött már mernék szép ellenfelünkkel vitázni, hogy magát irányzatát sem viszi követekezően és minden vonásában egyenletesen keresztül, hogy olykor szintegy kiesik maga választotta szerepéből s a darabokra fordított gond és figyelem feledtetni látszik vele az egészet. Azt, hogy testmozdulatai, arczjátéka, sőt hanghordozása még nagyon is emlékeztet a modern festők darabos ecset hordozására, vas-tag festők halmokkal való érzékeltetésére, még nem tudjuk annyira hibául róni fel neki: a tapasztalat, gyakorlat majd lecsiszolják az érdes felület kiálló részleteit. De, ha a kritikus s nem a közönség tagja szól belőlünk, az már kissé meghökken, hogy szeme játéka, mintha néha inkább a szemek szépségének, hogysem az érzelmek mélységének kifejezésére villan; hogy arczizmainak idomulása olykor a mesterkétség gondolatát keltik fel bennünk s hogy, ha már a realizmus eszközeivel kíván hatni, az önként kíván hatni, az önként kínáló alkalmakat is elszalasztja, mert művészi érzéke még nem bírja a finomabb árnyalatokat is mind felfedezni s mert ön uralma, nyugodtsága még nem akora, hogy minden-minden mozdulatával, hangja minden rezdülésével szabadon és ezéltatosan bírja rendelkezni,

E-n.

(Vége köv.)

sította az elhunyt titkárt öt hónapon át, csak azért nem nevezetett ki, mivel oláh, pedig mind képzettségre, mind rangra nézve a kinevezett magyar felett állt és csak igazságtalanság miatt mellőztették. Vajjon a n. szébeni elmebeteg kórháza, melyben — bár legnagyobb sajnálatunkra — Vasile ur féltét töltött, mit mond ezekhez? Bizonyára örvend, hogy sikeres javulás nagy ambícióval párosul nem régi ápolóján.

A n. szébeni pénzügyigazgatóságnál senki sem bírja az oláh nyelvet egyetlen egyén volt, de az is megholt. És fordítatik-e a pénzügyi téren figyelem az országban az oláh nyelvre? Nem, mert a kinevezett titkár sem ismeri az oláh nyelvet s így képtelen leend az oláh ügy darabokat, melyeket Brassó, Zernest és más helyről az oláhok beadnak ellátni. Itt ismét kelfogható igazságtalansággal találkozunk.

Látjuk, hogy egy ügyes szorgalmas oláh tisztviselőnek érdemei nem ismertetnek el azért, mert oláh születésű és elébe tétetik egy fiatalabb tisztviselő, kirangban utána következik és kevesebb minőségűt bír — azért, mert magyar. Az oláh jó volt a hivatali vezetése terheit 5 hónapon át hordozni, de arra nem volt elég jó, hogy fáradságát jutalmát nyerve t. i. hogy titkárnak kineveztesse. Ezek kivonatilag magyar fordításban a „Gaz. Tran.“ zuglápocsa ciklikének siralmi és panasza a magyar kormány ellen. Talán jobb lenne ha a „Gaz. Tran.“ lapocsa érdemes szerkesztője, izgató és magyarfaló cikkei helyett — más egyebekkel töltené be lapját pl. igyekezne oda hatni, hogy az oláh népek egy is kevés magyar hazafisággal alkalmas oktató cikkei által ápolná. Vajjon túl oláhországban van e bár egy magyar ember oláh hivatalban? alig hiszem. De itt nem egy törvényszéki elnök is, hanem számos találat oláh létere.)

Deési levél.

Deés, 1881. jan. 28.

(Vidéki levelező panasz. — Női parlament vörös kereszt alapszabály, hangverseny. — Tüzlőtől bál. — Szamosvölgyi vasut. — Fölolvások. — Keresőház. — Színház. — Pál napja.)

Semmi kétség. Míg a föld egyik arculatát bevillagítja a nap fénye, addig másikat az éj sötét leple borítja be. Épen így, míg egyik vidéki fészekben tollat rágja a tudósító, nemlővén képes a verszégény társadalmi életből egy pár bir-halacsát horgára keríteni, addig más városkában a megírható tárgyak zsírjának bőségében faldoklik a levelező. Ha kérem el nem referálom a magok egy városom eseményeit, legtöbbje hírlepillag megöröklően száll alá a multnak homályába. Mint például az ez évben tartott női gyűlések. Nem-e turesen maradt a vidéki krónika néhány lapja, mert senki sem vállalkozott azok följegyzésére. Pedig megérdemelte volna. Három hölgy-gyűlésről tudok városunkban. Mindannyiát vörös-keresztos vitéz amazónok tartották. S lőn gyűlésekből valóságos női parlament, a hol indítványoztak, ellenindítványoztak, védekeztek és czáfoltak, capacitáltak és korteskedtek, választottak és éljenztek, jelentettek és utasítottak. De egyben mégis különböztek a férfiak parlamentjeitől: inparlamentaris kifejezés nem fordult elő.

A vörös kereszt egylet Deés városi fiókja megtartotta igen ügyes elnöke Kovács Samuné urnó vezetés alatt rendes közgyűlést, majd tisztújító választmányi ülést. A Deés járási fiók nagyon kedves elnöke Hatfaludy Józsefné urnó előlése mellett szintén megtartott rendes közgyűlést. E gyűléseken érdekes vitát keltett az egylet alapszabályainak értelmezése. Különösen a 10. és 11. §-ok körül forgott az élénk discursus. Mert sokan nem akarták belátni azt, hogy a 10. §. értelmében a választmány kebeléből választott tisztviselők épen egy kisorsolás alá jönnek a közgyűlésen, mint a többi választmányi tagok, mert a jelzett törvénye cik szerint a közgyűlés a választmány felét sorolja ki. A tisztviselőket nem a közgyűlés választván meg, ezen minőségüket a kisorsolásnál igazolni kénytelen.

A 11. § hoz képest a tisztviselő (a meny nyiben nem rendkívüli tagok) a választmány kebeléből választván, ezen választmány megnyitásával a tisztikar is megújítandó. Röviden a választmány 2 évre, a tisztviselők egy évre választatnak.

Oh! ez nagyon komoly vörös-keresztos pertractat, ennél sokkal kedyerítőbbek a keresztos mulatságok. Ilyen volt hangverseny egybekötte jan. 8-án a Deés járási fiók által rendezve, melynek sikere fellülulta a várakozást. Fényét biztosította a belheli főurak vendégosztorja, kik szívesek voltak megígérni, miszerint a Deés városi fiók által febr. 5-én szintén műversennyel egybekötött rendezendő társas-estélyt is szerencsétlenül fogják megjelennéssel. Tekintettel ezen ígéretek és az általános érzékelhető készülődésekre, e mulatság is pompásnak ígérkezik.

Bezzeg nem ilyenek bizonyult a jan. 15-én az önkényes tüzlőtől egylet által rendezett polgári táncvigalom. Tán 6—8 pár tánczolt. És az egész táncvigalomnak az esti 11 óra már véget is vetett. Mert hát a polgárok nem

lálták szükségesnek a soraikból kikerült tüzlőtök által rendezett mulatságot pártfogás alá venni.

Az „urak“ meghozták áldozataikat, minek eredménye 28 frt tisztjövödelom volt. — A megjelentek közt volt b. Bánffy Dezső tiszteletbeli főparancsnok, tüzlőtől díszöltönyében.

Ezen főparancsnok szeretetre méltó nejt szül. Kemény Mária bárónő a „vasuti bál“ rendező bizottságának sikerült febr. 12-re lady patronessoull megnyerni. — E bál, valódi bál, fényes bál lesz, s mint ilyen farsagunk csucs pontja.

Huszonöttagból áll a rendező-bizottság, mely magára vállalta a bál összes költségeinek fedezését. Belépti díj személynként 1 frt lesz, de az ily ezimen befolyandó jövedelme egészben jötekonny ezélokra fog fordítani. Igen jkellemes és kiválóan érdekes meglepetések várnak a megjelenőkre kiknek a talp alá valót Molnár testvérek társulata (Koloszváról) fogja buzni. A cotilionhoz híres rendezőt sikerült megnyerni. Sajnálom, hogy többet nem fecsegethetek ki, de elvégre nem akarom a meglepetéseket meghusítani. Tény az, hogy a szamosvölgyi-vasut ezen első czugja igen sokak által a legörömetesebben lesz üdvözölve. — S ekkor a fölgyék talán megbocsátanak, vagy megboszulják magokat Boga Imre tanár uron, ki legutóbbi, a nő-emancipációról tartott felolvasásán, amugy magyarosan kimondá véleményét, hogy neki nem kell az olyan nő ki férfusítja magát. És elfogadja ama közmondás helyességét, hosszú haj, rövid ész, mert a nők nem szabad sokatokoskodni, neki érezni kell. Tökélesítse magát ne politikailag, hanem elkölésileg.

Ez zokan esett a nőknek, egy pár körmönfont bók jobban elkölt volna.

De jobban is érezték magukat, midőn Szabó Ferencz igazgató ur kedélyesen ismerteté a szellem idézés kátját és modját, értekezvén a spiritualismusról. Gálly Ignác tanár felolvasásában a figyelmes lebilincselőleg igen érteimesen oglalkozott 2 csillagászati rendszerrel. Ezen felolvasások látogatottak és igen szellemes élvezetet nyujtanak, de azért a jégpálya aligha nem örvend több vendégnek, kik nagyon is hallgatnak a költőre: Minden órának szakasz le (jég) virágít, és élj az idővel! A férfiak között primás a jelen Reissig Adolf rajztanár, ki — a valóban hideg — szemléletet gyönyörköteti vakmerő productióival.

A hölgyek között — pedig számosan vannak, kik dícsőretet érdemelnek — első helyen áll, nézettük szerint, Dárkó Victoriné urnó, biztos, spanyol testtartásával és könnyed repteléseivel. A mult este tán az egész város a jégre ment, — de kinek is nem futna ilyen alkalommal talába a vizez, — mert nagyszerű faklyás-zone mellett folyt vígan a nemes téli sport.

Mi az estéket így használjuk fel, míg nagy városban ilyenkor a színházban izzadnak, nekünk majd csak tavasszal lesz szintársulatunk. Mint halljuk, Bényei készül ide Szatmárról. Ugy jön ide, hogy kimeletré és a hibák gyöngéd palástolására ne legyen szükség, mert csak a jó számíthat nálunk támogatásra.

Végül regisztrálom, hogy Pál napján alispánunknál az este reggelig tartott és a nagyszámú vendégeregből még a dél is ott találta egyiket másikat. Képzelmelni, hogy mulattak.

Csikmegye, 1881. jan. 27.

(Mikó Mihály állása.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Az „Ellenzék“ f. évi 18-dik számában „főispáni változás“ cím alatt nagy meglepetéssel olvastuk, hogy két helyről vett értesítés szorint megyénk főispánja Mikó Mihály urnak állása annyira meg van ingatva, miszerint „kényszer lemondását“ már be is adta stb.

Midőn nyilvánítjuk, hogy az „Ellenzék“ szerkesztője tévutra vezetett el s hogy mindkét értesítés légből kapott adatain bir, kifejezést kell adnunk azon meggyőződésünknek, hogy Csik megyének népszerűbb, tinnepelebb s a közbizalmat osztatlan mérvben bíró főispánja, mint Mikó Mihály nem volt.

Többen.

KÖZEGÉSSÉGÜGY.

A vízvezetés, esatornázás, illetve talajszáritás, az emésztet és hulladékok (szemét, mosóvíz, esővíz stb) kezelésének kérdéséhez Kolozsvárrt.

(Folytatás.)

A csatorna ember által járhatósága nagyon kívánatos a koronként megvizsgálás és az esetleges igazítások eseteire. Mivel azonban ekkora méretekkel kivive, tetemesen drágábbba kerül, mintha csupán a víz elfolyhatására van benne elég tér: lehet csak 50 centiméter magas belvíllyalag készíteni, s akkor természetes, sokkal olcsóbbba kerül. Egyébiránt a kérdés eldöntése az értekezletek tárgyát fogja képezni.

A vezeték egész falazatostól együtt lehetőleg egész végében földbe lesz süllyesztve és pedig úgy, hogy boltozta fölött legalább 1 méter vastag földréteg fektüdjék. Ha szántóföldön vonul keresztül, lehet a földet felette meivelni. A

hol a völgyek mélyebbre süllyednek, mintsem az egyenletes eséssel bíró vezeték vonala, azon helyeken tömör kőrákosokon kell nyugodnia, vagy a nagyobb völgymélyedések ivezett oszlopokkal áthidalandók. Ilyenek szükségességét a részletes helyszíni vizsgálat fogja kideríteni.

A hol a víz a Szamosból a vezetékbe boesáttatik, meg kell szüntetnie egy kavicsok és porondból készült fedett szűrőben, melynek nagysága és szerkezete főként a helyi viszonyoktól függ, de kivitele tetemes összeget nem fog igénybe venni.

A kálvária dombon vagy annak tájékán kell lenni a vizgyűjtőnek vagy víztartónak, mely szintén vízhatlan falazattal, beholtzva és 70—100 centiméter vastag földréteggel fedve készült; nemkülönben minden oldalról a földben van, hogy a külső hőmérsék ingadozásai belsejére kevés befolyással legyenek; így félben a víz benne nem fagy meg, nyáron pedig mindig elegendő hűvös és tiszta.

A víztartónak be kell fogadnia, midőn tele van, az 5 ezer köbméter napi mennyiségnek mintegy egyharmadát, tehát tartalmala lesz ezeröt száz köbméter. 20×25=500 négyszög méter alapterületen, 3 méter mély vizet kell tartalmaznia. A víztárház felül a boltozatig egy méter tér marad; egész mélysége tehát a víztartónak 4 méter leendő.

A víztartónál veszi kezdetét a csővezeték, mely mindenütt legalább egy méter mélyen föld alatt halad; a föld felszínének hullámzatát követi görbülleteivel; következésképpen benne a víznek hol le, hol fölfelé kell folynia, azaz nyomulnia, minek következtében csakugyan nyomás támad a csővekben, mely a víznek az illető helyeken használat végett kibocsátása alkalmával kisebb-nagyobb sebesség alakjában külföldi magát s annál nagyobb, minél mélyebben fekszik a kibocsátási pont a közös víztartó víztükre alatt. Kolozsvárrt e nyomás vagy feszítő a legalantibb pontokon, 23 méter mélységben a víztartó víztükre alatt, 2-27. légnomáskan fog megfelelni.

Ezen nyomás megbírása végett az alkalmazandó nagyobb átmérőjű csőeknek 10—15 milliméter falvastagsággal kell bírniok, tiszta, jó öntöttvasból készítve.

Hogy a 24 óránként megkívánt 4800—5000 ezer köbméternyi vízmennyiség beszállításához szükséges ürméretét, vastagságát, azaz átmérőjét megkapjuk a víztartóból kiinduló csőnek, tekintetbe kellett vennünk az adott esést, a csővezeték hosszát, az ebből származó surlódás nagyságát, az utóbbi által fölemlesztett sebesség nagyságát s a hydraulica egyéb szabályait. Mint-hogy pedig adataink nem mind tökéletesen pontosak — hogy csak egyet említsék, a városban szétágazó csőhálózat hosszát — sőt nem is lehetnek még most pontosak, mivel azokat csak az eszközözendő tűzetes mérések fogják szolgáltatni, milyeneket nekem nem volt módomban eddig tenni: mindezen okokból, mondom, számításaim előadandó eredményei nem olyanok, melyek változást ne szenvedhetnek s ne szenvednének a hely tűzetes fölmérése alkalmával nyerendő posztó és végleges megállapodások következtében.

Dr. Salamon.

(Folytatás köv.)

Ásboth nyilatkozata.

Ásboth János a „Krassó-Szörényi Lapok“ hasábjain kiváló nyilatkozatot tesz közre politikai barátjaihoz, kifejtéi Ásboth, hogy a nemzet bizalma elveszett azon gyöngeség folytán, melyet a mérsékelt ellenzék a bécsi áramlatokkal szemben már ellenzéki korában is mutatott, hogy a meggyőződéses ellentéte minden főkérdésre nézve ép oly nagy, mint ellentét a kormánypárt és a szélsőbal között, hogy teljesen hiányzik e pártban az, a nélkül posztót sem elfoglalni, sem megvédeni nem lehet sehol és soha: hiányzik egy elszánt akaratnak dominatiója. Mi — így végzi cikket, — örökösai azon férfiaknak, akik a forradalom előtt a krassómegegyi conservatív pártot képezték, és szemben a liberalismus zászlója alatt fellépett akkori dőlsláv törekvésekkel itten, hazánk e fenyegetett véghatárán. zárt összetartás és higgadt bölcsesség által megvédelmezték a magyar államesszmét, és megvédelmezték kardal a markukban, midőn e törekvések nyílt lázadásá fajultak, mi csak a kormánypárt táborában védhetjük ma a reánk szállt szent hagyományokat. Az érdekes nyilatkozatokra még vissza térünk.

Népszámlálás.

Levelezünk a Brassó megyében az 1880. LII. törv. cikk nyomán végrehajtott népszámlálásról, következő adatokat küldte be hozzánk:

1) Brassó város 13702 férfi, 16014 nő; tehát összesen 29716 lélek, katonaságon kívül.

Felvidéki járás.

1) Rózsnyó 1928 férfi, 2168 nő; 2) Feketealoma 1865 férfi, 2020 nő; 3) Keresztényfalva 1140 férfi, 1177 nő; 4) Hőltővén 1031 férfi, 1119 nő; 5) Volkány 680 férfi, 791 nő; 6) Vidombák 683 férfi, 726 nő; 7) Ujfalu 478 férfi, 504 nő; Összesen 7805 férfi, 8555 nő.

Alvidéki járás.

1) Apáczs 762 férfi, 792 nő; 2) Szászmagyaros 679 férfi, 672 nő; 3) Krizba 821 822 nő; 4) Veresmart 369 férfi, 388 nő; 5) Földvár 1028 férfi, 1020 nő; 6) Bótfalu 895 férfi, 1024 nő; 7) Szentpéter 806 férfi 879 nő; 8) Szász-hermány 997 férfi, 1032 nő; 9) Prázmár 1600 férfi, 1634 nő; összesen **7957** férfi, **8263** nő.

Hétfalusi járás.

1) Bács falu 888 férfi, 1001 nő; 2) Titrkös 1544 férfi, 1980 nő; 3) Csernát-falu 1250 férfi, 1574 nő; 4) Hoszu-falu 2945 férfi, 3983 5) Tatrang 1483 férfi, 1663 nő; 6) Pütkerecz 979 férfi, 1066 nő; 7) Zajzon 670 férfi, 666 nő; összesen **9759** férfi, **11933** nő.

Összesen az egész megye lakossága **85.988**. (Katonaságon kívül.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Visszaemlékezések Erdélyre: magyar utazási és történelmi vázlatok" czim alatt közelebbről egy 112 lapra terjedő érdekes könyvet adott ki Londonban Chalmers András unitárius lelkész, ki 1879-ben hazánkban meglátogatta volt. Ezutalt nem ereszkedünk a könyv részletes ismertetésébe, hanem csupán jelzéssel egy angol lapnak a véleményét közöljük a mint következők:

„E könyv híven megfelel minden lapján czimének; sőt a „vázlatok” annyira élénkek, hogy sokkal több ismeretről tanuskodnak, mint hasonló művek, melyek többre tartanak igényt. Egy másik érdeme abban áll, hogy tömött mondataiban csak úgy szikrázik a lappangó humor, mely irányát nagyon vonzóvá teszi.

Bő ismertetést ad a különböző nemzetiségű lakosokról és vallásokról. A magyaroknak a történelmüknek szerzőnk egész az elragadtatásig bámúlója, s kétségkívül sok középkori ember szívében újra fölkelti azt az érzelmeket, mely a 49 és 50 évesekben lángolt, midőn Kossuth az angol szöszékekről újból hangoztatta az újabb idők leghevesesebb küzdelmeinek eszményeit s törekvéseit, hogy nemzetét felszabadítsa Ausztria nyomasztó önkényuralma alól. Önérettel beszéli el Chalmers, hogy e derék nép, a midőn az osztrák csapatok felső- és az orosz hordák alsó malomkövei között összeüszűzta, az út bezáródott előtt, újból megkezdte a küzdelmet egy más alakban és alkotmányos úton vitta ki azt, a mit a csatamezőn meg nem nyerhetett.

Az 58—59. lapokon a zsidók viszonyaira vonatkozó több oly tényt ír le, a mely már azért is érdekes, mivel jelenleg nagyban foly a zsidó hetz Németországban. Ez némi tájékoztatást nyújt amaz izgalom megértéséhez, mivel mindkét országban a zsidók állapota majdnem ugyanaz.

Chalmers-t mindenütt oly szívesen s oly igaz vendégszeretettel fogadták, hogy szíve oly melegen érez a magyar nemzet s Magyarország iránt, hogy annál még a legbizalmasabb magyar se kívánhat többet. Mi szívünkbelől ajánljuk e kis kötetet azoknak, kik egy érdekes országról s nemes népről ismeretet óhajtanak szerezni egy hívatvit színelő útján.

A könyv esinos vászonkötésbe kapható Stein Jánosnál is Kolozsvárt, ára 1 ft. (Transylvanian recollections: Sketches of Hungarian Travel and History, by Andren Chalmers.) Mi is a legmelegebben ajánljuk az angolul tudók figyelmébe.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. jan. 29.

Helyi hírek.

— **Gabányi Árpád** „Schonmai” czimű népszínművéről, melyet ma adtak elé a budapesti népszínházban; azt írja a „Pesti Hírlap”, hogy igen jó pénztári darab lesz; az egyes szerepek pompásan a népszínház tagjaira vannak farragva; a jellemfestés jó és az egész darab gazdag hálás színpadi hatásokban. Mint lapunk zartakor távirati tudósításból értesülünk, a darab nagy sikert aratott. Leginkább az első és harmadik felvonás tetszett. A szerzőt zajosn taposolták és hívták. Gratulálunk mi is a sikerhez.

— **Nemzeti színház.** Tegnap egy vígjátékot láttunk. Nem csupán új volta miatt érdekes, de mert az első fordított román irodalmi termék színpadunkon. Címe: „A hitelezők.” Irta Alexandri Vazul, fordította Dulf Péter. Meséje a következő: Versian Alecu színésznek sok az adósága. Hitelezői zaklatják, s fél, hogy elzárják, mielőtt kedvesével Aglaé színésznővel ennek jutalmójátéknál eljátszhatná a király szerepét. Aglae esinos nőske, kinek szép szeme megindít sok férfit. Többek között Javreu Takit is, ki szerelmes levelet ír neki s találkoztót kér — s nyer — ugyanazon este, melyen a jutalmójáték leend. Jönnek a hitelezők. A színésznő várokozássra kéri őket s mindegyiket egy-egy külön szobába vezeti be néhány percznyi türelmet kérve s rájuk zárja az ajtót, s Alecuval elmegy a színházba. Jön ezalatt Taki s várakozik a szép színésznőre. A hitelezők dörömbölnek a szobában, majd kitörnek és bosszút forralva a rendőrségre akar menni. Taki ki azt véli, hogy a Aglaé forog a bajban. — kifzeti követelésst-

ket s csak későn értesül tévedéséről. Aztán haza tér Aglaé s Alecu, s az írott szerelmes levéllel való ijesztések ráveszik a felült szerelmeit, hogy hallgasson. Ez a vége. Komikuma vékony. A hitelezők alakjában egyéb neveléséges nincs csak az, hogy szertelentül kiabálnak a pénzükért. A légkör melyben mozog alantos, s az író egyáltalában nem rendelkezik valami nagy bonyolító képességgel. A három szobába zárt három hitelező története a negyediké, ki megjíed szerelentül a színésztől s elfut, gyenge fantáziára való történetek. A színésznőt Gerő Lina játsza ügyesen, a megkopasztott szerelmeit Gabányi. A színész szerepét Szombathelyi akadályoztatása miatt Gyenes vette át rögtönözve a szerep kétségtelen javára. A közönség sokat nevetett a maskirozáson, mely Boránd és Lovász két ismert polgártársunkat mutattak be, a szabó és uszorás szerepében. A szinbáz telve, minek oka abban volt, hogy Báró és bankár adatott Fáy kisasszonnyal. Ez előadásról részletesebben mai tárcánk beszél.

— **Kettős ünnepély.** Balint Lajos, Klenk Luiza örüléggel tegnap tartott esküvője alkalmával Bewall Sándor Lipót, a new-yorki Singer-társak erdélyi képviselője, eljegyezte Lip-tay Hermina k. a., Liptay József kereskedőnk kedves nővérét.

— **A kolozsvári zenekonzervatórium** házi hangversenye nem marad el mint lapitásaink tévesen írták. Az egész annyira, hogy vasárnap helyett — mikorra egy kisebb akadály szolgált gátul abban, hogy az élvezetesnek ígérkező hangverseny megtartassék — szerdára maradt. — Febr. 2-án az intézet helyiségeiben délután a szokott időben tartatik még s hallani fogunk Onslowtól egy vonó négyest, Schubert egyik ismert kiváló szerzeményét („a leány és a halál”) Bocherovinek e mult századbéli jeles szerzőnek (1740—1805.) egy bájos muuoettóját, Farkas Ödön egy dalát (énekli Zolyomi ur) és két vegyes kart. — Nem is kell a közönség rivaló figyelmébe ajánlanunk e hangversenyt. A fennebb közölt program a legzebb ajánlat. Kapcsolatban e hírrel említjük meg, hogy a konzervatóriumban most folynak a munkálatok, a naggyitlés tárgyaiban, mely a jövő hónapban tartatik meg s tétetnek előkészületek egy nagyobb zenekari hangversenyre, hol Onslownak egy nyitánya, Volkmannnak kisebb zenei rajzai, a konzervatórium vegyes karával egy*, „Gloria”, és valószínűleg az intézet karnagyjának a „Sella” czimű műve fognak előadatni, mely utóbbi tavaly a budapesti nemz. színház zenekara által előadva a fővárosban oly nagy feltűnést keltett.

— **A kolozsvári angol társalgó kör** folyó hó 27-én tartotta az évi rendes közgyűlést. Kovács János elnök szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, melyben kiemelte, hogy az egyetnek fennállása nemcsak az egyes tagokra nézve fontos az angol nyelv műveléséért, hanem nemzetközi missiót is teljesít, a mennyiben az angol vendégeket, kik hazánkat olykor-olykor meglátogatják, kebelében mindig szívesen tudózli és oly társadalmi ismeretségekbe hozza, kiktől alapos információkat nyerhetnek hazánk politikai, gazdasági, kulturális s más viszonyaira, nézve s azok fölött helyesebben ítélnének. Az elnöki beszéd után a titkár Péterfi Dénes szólott a kör mult évi működéséről, melyet általán kielégítőnek jelzett. Járatot a kör két folyóiratát, a „Contemporary Reviewt”, a „Pine Reviewt” és a „Punch” humoristikus lapot. A titkári jelentést, pénztárnok Székly Miklós jelentése követte, mely a kör pénzügyi helyzetét a legkedvezőbbnek tüntette fel. Ezután következő a hivatalnokai kar választása a jelen évre, elnöknek választatván: Kovács János; titkárnak: Péterfi Dénes; pénztárnoknak: Székly Miklós; választmányi tagoknak: Dr. Brassai Sándor, Finály Henrik, Felémry Lajos és Ir. Concha Győző. Megjegyeztük, hogy a tagsági díj jövő évre 2 forint. Választást kívánunk a körnek!

— **Korcsolyaverseny.** A kolozsvári korcsolyázó-egylet f. é. február 2-án szerdán a sétatéri tő jegén korcsolyaversenyt rendez a következő programmal: Pályabírák: Gyarmathy Miklós elnök, Dr. Jeney Victor alelnök, Dr. Lindner Gusztáv vál. tag. Gr. Bánffy György, Vizi Endre pénztárnok, Sigmond Ákos. Indítók: Br. Bánffy György, Dr. Szombathelyi József, Gr. Teleki Géza. Indítók: Árkosi Gyula, Molnár Ede, Rettegi Miklós, Salamon Sándor, Szepessy Lajos, Velits Dezső. A versenyek a következők: I. Repülő verseny. (Egy díj.) A pályátér előre futva kétszer futandó be. Nyertes az első beérkező. II. Feeskeverseny. (Egy díj.) A pályátér előre futva egyszer kertlendő meg. Nyerő az első beérkező. Csak hölgyek futhatnak. III. Árre verseny. (Egy díj.) A pályátér hátrafelé futva kétszer kerülendő meg. Nyertes az első beérkező: IV. Gyermek verseny. (Két díj.) A tő nagy köründje kétszer futandó be előre. Csak 8—12 éves fiúk futhatnak. V. Akadály verseny. (Egy díj.) A pályátér három akadály átugrásával előre futva egyszer kertlendő meg. Nyertes az első beérkező. Szabályok: 1 Mindenki és nem csak egyélti tag futhat. Csak a pályabírák tehetnek valaki ellen kifogást. 2 A pályátér a pályabírák szabják

meg és korlátokkal jelzik. Ki azokon belülkerülés által előnyére a pályátér megrovidíti, futását érvénytelené teszi. 3 Két jelentkezővel a verseny megtartatik. 4 Az indulásokat az „Indítók” jelzik. 5 A felállás betűsor szerint történik. 6 A ki az napon nyert egy díjat, más díjra nem versenyezhet. 7 A versenyzőknek egymást futásukban gátolni nem szabad; ki ezt teszi, futását vesztí. 8 Az akadályversenyben az akadály kikerülése a futást érvénytelené teszi. 9 Sok pályázó jelentkezése esetén a versenyzők több csoportra osztatnak s a csoportokban elsőnek beérkezők között új verseny rendeztik. 10 Jelentkezni lehet a helyszínen a pályabíráknál. 11 A versenyek negyed óránként történnek. 21 A belépti díjakat mindenki — még a rendező tagok is — fizetik. — Kezdeté déli 1/2 12 órakor. — Belépti díjak: a) A jégpályára 30 kr. b) A tő partján 20 kr és c) A tő körül a korlátok kívüli helyekre 10 kr. A katonai zenekar 1/4 12-től 1/2 2-ig fog játszani. A rendező bizottság.

— **A Kolozsvári kir. törvényszék** előtt ma érdekes, végtárgyalás volt. Egy feltűnő szépségű 16 éves porleány bőlő bármely költőeszményi alakjának háromszoros gyújtását, kétszeres lopásért és hamis feladásért ült a vádlottak padján. A természetnek külső szépségeiben oly remek kiállítású gyermeke felégette, meglopta, tönkrejuttata a családot, mely őt örökbe fogadta. Őt évre ítélték el a szerencsétlent.

— **Szerencsétlen esés.** Egy szegény öreg kéményseprő Streich Antal Erzsébetvárosáról tegnap kéménytakarítás közben egy létráról olyan szerencsétlenül esett le, hogy aligha életébe nem került. Vakszeme tájékán tütötte meg magát.

— **Sevillai borbélyt** Baumarchais kitűnő vigjátékát vasárnap adják elé Budapesten a nemzeti színházban. A zenekíséret hozzá az lesz, melyet Baumarchais írt. A lapok ez alkalmából érdekes dolgokat mondanak el a darabról és szerzőjéről, kiről mi is nem régiben emlékeztünk meg bővebben. Obajtanók, ha a mi színházunk igazgatósága is megszerezne közönségünknek azt az örömet, hogy a „Figaro lakodalmá” szerzőjének e remekét is mielőbb láthass színpadunkon.

— **Lapunk** tegnapi számában egy botrányos sajtóhiba csuszott be. A második oldal 2-ik hasábjának a sz. 34. sorában „a l v a k k h o z a - t k ö r ü n k ” olvasni az oda nyomtatott „tolvajokhoz” helyett.

Hazai hírek.

— **Figyelemreméltó** ítéletet hozott a napokban a királyi ítélő tábla. Répássy J. veszprémi borbélynál ugyan is egy oda való Lechner K. nevű egyén fogat huzatott. A jeles operateur azonban nem igen lévén jártas a foghuzás nemese művészetében, a műtét közben annyira megsértette a patiens állkapását, hogy ez az okozott sérülések következtében jobb létre szenderült. A borbély ellen az ügyesség megindította a bíróvádi eljárást és az első foku bíróság el is ítélte, a kir. tábla azonban megváltoztatta az első bíróság ítéletét és Répássyt felmentette az ellene emelt vád alól, azzal indokolvá az ítéletet, hogy Répássy tette nem képez büntetendő cselekményt, mert ember baráti indulattól és díj nélkül cselekedte.

— **Száz éves Sybilla.** A szegedi tanynak a népszámlálási fellülvizsgálat alkalmával találtak egy nagyon vén asszonyt, a ki koránál fogva innen-onnan beillenék Sybillának. A szép nemnek e veterán tagja a mult évben betöltötte a századik esztendő. A nagy kor terhét azonban még mindig elég életörövel s száz éve daczára akadálytalanul folytatja mesterségét a koldulást. A vén anyóknak férje is él még ez azonban ha istennek tetszik, csak három év múlva éri el a 100 esztendőt, lévén most 97 éves.

— **Újévi emlék** József főherczeg számára. A szlatinai üveggyár művészi kivitelű, üvegből készült, majdnem egyméter magas vázával lepte meg az új év napján József főherczegét. Eltekintve az üveg váza kiváló formájától és remek csiszolásától, különös figyelmet keltenek a váza két ellentétes oldalán, gyönyörű díszítési medaillonba festett csoportozatok. Az egyik medaillonban a budai vérmésző látható, melynek háttéré Buda vára s ennek bástyái képezik. A vérmészőn egy danár honvédség foglal állást s a dandár élén a danárnok tesz jelentést a jelenlevő főherczegnek. — A másik medaillon az alschuti parkot ábrázolja, amint a főherczeg családjával alkonyat tájban egy lugas alatt esteliz. A főherczeg a legkedvesebben vette e megemlékezést.

— **Házi zenekar.** A régi jó világban tudvalevőleg szokás volt a magyar uraknál, hogy a ki tebette külön czigánybandát tartott házában. Ugy látszik ez a szokás megint divatba akar jönni, de nem nálunk, hanem oda át a szomszédban. Bécsből jelentik ugyanis, hogy b. Rothschild Nathaniel nem rég saját házi zenekart alapított. A kar 20 zenészből áll, ki mind a báró zsoldjában áll, s kötelessége a Rothschild ház művészi és mulató igényeinek mindenkor megfelelni. A zenészek fizetése, mint mondják igen fényes.

Vegyes hírek.

— **Udvari bál Brüsszelben.** Tegnap előtt este fényes udvari bál volt a belga udvarnál a jelenleg ott idező Rudolf trónörökös tiszteletére. A király, a királyné, a flandriai gróf és neje, Rudolf főherczeg és Stefanie hercegnő 9 órakor jelentek meg a fényesen kivilágított és dusan feldíszített teremben. Ezeket követte az egész diplomatiai kar; a külföldi követek közt jelen volt a japáni is, ki Párisból épen e bálra jött Rudolf trónörökös huszár egyenruhában jelent meg a bálon, mint a belga tudósító leírja „veres uniformisban, aranyos hajtokával, veres nadragban, hosszuszaru csizmával és dalmányban.” Az egyenruha kitűnően állt neki. A tánczot Rudolf főherczeg nyitotta meg Stephania főherczegnővel, ki fehér atlasz-ruhát viselt, s valólegényen kivül Guillery kamaralnökkel és Bakalovich őrnaggyal tánczolt. Az udvar éjfélt után 1 órakor vonult vissza a bálról.

— **Az orosz hadsereg statisztikája** francia lapok szerint a következő: A létszám háborus időben 1 millió 800,710 gyalogos katonával; lovasság 94,466, tüzérség 40,772. műszaki csapatok 43,252, a táborok és a nem harcuzólc-csapatok 100,000 ember. Az összes tehát 2,300 ezer ember, 257,000 ló, 481 titeg (2786 ágyúval). E hadsereghez csatlakoznak a nem rendes csapatok u. m. 8400 gyalogkatoná, 12,650 tüzérség, kozáklóvasság 142,400 ember, ezenkívül a szotnyák druzsinnak legénység 200,000 ember. A végösszeg tehát összesen a két hadsereget 2,620,000 ember, 400,099 ló, 3000 ágyú.

— **A gyémántváros.** Nincs Afrikának városa, mely oly gyorsan virágzott volna föl, mint Kimberley, a dél-afrikai gyémántásók főfészeke. Ott, hol ma 16,000 ember lakik és évenként két millió forog a kereskedelemben, tizenegy év előtt még egy kunyhó sem állott. A virágzó várost azonban most különös veszedelem fenyegeti. Kiderült, hogy ép oly gyémánttartalmu földrétegen fekszik, mint a szomszédos gyémántmezők s most kezdik rombolni a házakat, mindenki alatt új és új „Dél-Afrika csillagát” kutatva. E mellett azonban a város folyton épült és terjed. A kincsvágy ront és alkot egyszerű.

— **Nyolczvanhárom** évig az örülték házában. A Journal des Débats írja: Mult héten a párisi Bicétreben egy Gubissier nevű szegény öreg örült halt meg, százhárom éves korában. Egész Páris különben „az üvegember” név alatt ismerte. 1797-ben mint husz éves fiatalember került be a szomorú házba s nem is jött ki többé onnét. Gubissier 18 éves korában egy ablaknak fejére omlásá által súlyosan megsebesült. E seb következtében megörült. Eleinte megbutult, utóbb dühössé lett, úgy hogy a Bicétrebe kellett őt zárni. Midőn később lecsendült az a rögzött eszme szállotta meg, hogy összerörik, mindig mozdulatlan és szótalan maradt. 83 évig tartó fogsága alatt csak egyszer szólalt meg s ekkor burnotot kért. Azóta mindig egy helyen maradt ülve.

A „KELET” magántáviratai.

Budapest, jan. 29. A fogyasztási adókról szóló törvényjavaslat a képviselőház mai gyűlésén 201 szavazattal 186 szavazat ellenében elfogadtatott. A szavazás névszerinti volt. 55 képviselő nem volt jelen. A kormány diadala teljes.

Bécs, jan. 29. Ziblikiewicz Galiczia kormányzójává neveztetett ki.

London, jan. 29. Gladstonenak az alsóházban majd másfél óráig tartó beszéde után az irlandi törvény feletti vita hétfőre halasztatott.

Durban, jan. 28. Az angol előhadat Afrikában boerok nagy veszteséggel visszaverték. Az angolok kénytelenek voltak előbbi állásukra hátrálni.

KÖZGAZDASÁG.

Bromus inermis.

Hogy a rozsok-nem e fajta könnyebb vegyülteti meleg, száraz talajon otthonos és a magas foku nyári hőnek s hosszú szárazságnak sikeresen ellentáll. Mágócsón (Csongrád-megyében,) hol e növény honunkban először lett a szántóföldre áttűtve, évtizedek óta constalt tény.

Az árva rozsoknak felkarolását s terjesztését mezőinkben mindenekelőtt az indokolja, hogy e növény nem idegen klímának olyan sarja, mely magyar földön még acclimatisatióra szorulna, hanem mint honi virányunk szerencsés lelenze érvényesítit hivatását évtizedek óta mint takarmánynövényeink egyik legfontosabbika

Ugyanis a legtartósabb aszalnak ellentálló szívórságán kívül, ajánlja magát a Bromus inermis azzal, hogy zűden és szárítva, jászolból és legelőn mindenféle jószág nagyon szereti; hogy magasra nyuló száraival és nagy széles leveleivel a kasza alatt gadagdon ízet. Mágócsón volt eset, hogy egy vágásra 30 mázsa szénát adott 1200 □ölről! tehát annyit, mint ugyanott

a luczerna három vágásra szokott adni, e mellett erős tévedésééval és számos évekre kiható tartósságával mint legelőfű is rendkívül jutalmazó. Mágócsón egy hold ilyen legelő eltart tizenkét juhát, van pedig ott tábla, mely már 13 év óta szolgált, előbb mint kaszáló, utóbb mint legelő; nagy előnye továbbá e fűnek még a luczerna felett is az, hogy termő s altalajnak semtermészetére, sem humusztartalmára nem oly követelő; és álló helye számára messze se kíván oly költséges és gondos előkészítést, mint ez utóbbi; végre hogy természetének sikere az által is biztosabb, hogy nincsen olyan veszélyes ellensége, minő a luczernánál például az aranyka; sőt vegyesen vetve luczernával, ha e veszélyes elősdiit egészen ki nem őlheti is, terjedését legalább bizonyos határig gátolja.

Lehetőleg korán tavasszal tavaszi kalászos növényre szokták vetni, tavaszi buzára, árpára, zabra, mivel így a földet jobban kihasználhatják, mintha a fűmagot tisztán vetnék el, miután az első évben a kalászos ugy sem kaszálható, és legelőttni sem fanásos, nehogy a legelő marha lábával a gyenge növényeknek földszínen eltűnő gyökereit kivágja. — Lehet a rozsokot ősszel is vetni, sőt sok tekintetben az őszi vetés (novemberben) sikeresebb. Rendszeren őszii buzára vetik.

A fűmagot a felszántott, elboronált földre kézzel szórva vetik, figyelemmel arra, hogy egy kis szélben történhessék a vetés, azon okból mert a fűmag könnyűségénél fogva csendes időben csomósan hull a földre. Ha pedig kedvező mérsékelt szél fúj, ekkor szél alá kedvező szerint teríthető a földre.

Ha ez megtörtént, akkor nyomban a sorvető géppel a kalászos növényt vetik ugyanazon földbe; így a sorvető géppel az előbb elvetett fűmag a földbe könnyedén bele boronáltatik; magától értetlik, hogy még a sorvetés után a föld tövis boronával elsimítandó.

Ha az árva rozsok luczernával vegyes vettetetik, előbb a kalászos növényt (há t. i. a luczerna felbujtásának történet), aztán a fűmagot, és utóljára a luczernát vetik a fentebbi módon sorvetővel. Ha pedig feltűetés nélkül teszik, akkor először a fűmagot beboronálván korai tavasszal, ennek kikélese után a luczernát reá sorozzák.

A luczernával való vegyes vetésnek az az előnye van, hogy az aranka terjedését meglehetősen akadályozza. Nem gátolja ugyan meg az aranka pusztítását, de terjedését lassítja; az aranka fölton a luczerna helyett ott marad érintetlenül a fű, s ha idővel 4—5 év múlva a luczerna akár az aranka pusztítása, akár a föld tulajdonsága miatt kivesz — vagy túléli magát, a fű még ezután is sok éveken át diadalmasan ott marad, s a legjobb, legkitűnőbb kaszálóval ízet.

Annyi sok évi tapasztalás után mondható, hogy ilyen keverve vetett fűmagvas kaszálónál nagyobb szerű, a luczerna-rozsok takarmánynál tápusabb nem létezik.

A rozsokmagból egy 1209 □ öles holdba kell: 25—30 kilo, luczernával vegyes 18—20 kilo. Megterem őt a hol a luczerna, de ott is, hol a luczerna már nem diszlik. Egyáltalában nem követelő növény, nem is éli úgy ki a talajt mint a luczerna. Szereti a könnyű homok vegyített, a kissé szikes kötött feketé földet egyáltalán és a mi földölog, hogy 12—15 évig is teljes erőben diszlik.

Kaszálása akkor legcélszerűbb, midőn zabját (kalászat) kihányta virágzás előtt. — Egy kaszálásra ad annyi szénát, mennyit a luczerna 2—4 kaszálás után. Táptartalomra a luczernát sokszorosan felülmulja. A jószág igen szereti.

Ha netalán a rozsok nagy szárazság vagy más tényezők miatt ritkán kelne ki, akkor az első vágást akkor kell tenni, midőn már magából egy keveset elrepett, így önmagát megkorsosítja. — Különben ha magba hagyjuk is menni, szénája azért megtartja értékét.

Ekként hangzanak a mágócsi tapasztalatok alapján szerzett információk és nova a mágócsi termőföld nagyobb részében nemcsak könnyű és meleg, de egyszersmind televénytartalomban épen nem szegény fekete talaj is, mégis a történet kísértetek bizonyítják és ezek alapján nyilatkozik 1876 ik évi márczius 14 én az országos gazdasági egyesület földmívelési szakosztályában tartott felette érdekes előadásban hazánk első gazdája egyike Tanárky Gyula ur, hogy az árva rozsok háromféle homokba, sőt egyenesen futó homokba vetve, nem tabadja felette értékes tulajdonait.

Azon páratlan nehéz helyzetben, melybe a magyar gazdát aszályos éghajlata a mesterséges takarmánytermeléssel szorította, növényország ezernyi fajta hányait is, melyek között adott viszonyokhoz megérdemelné a fű általánosan elfogadott képessége televényt talajokon, sőt egy is beható kísérlet.

Lyneum! Frommer A. dapesten ká. Ezen özög lent és kiv

Fele

PÁLYÁZAT.

Sz. 229—881. A kolozsvári kir. katasteri kerület több becs-
lő járásaiban pótbiztosi állomások felállítása illetőleg betöltése hatá-
rozatván el, ezen állomások betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

A jelzett állomással, a külső működés, tehát a nyári hó-
napok alatt, havi hetvenöt (75) forintnyi fizetési és hetvenöt (75)
forintnyi utazási átalány, a téli hónapokon át pedig az utazási áta-
lány helyett husz (20) frtnyi lakbér átalány járandóságok vannak
egybekötve.

Pályázni kívánók felszólíttatnak, hogy sajátkezűleg irt és
kellőleg felszerelt, szabályszerűen bányászott folyamodványukat, élet-
koruk, testi egészségük, végzett tanulmányaik, nevezetesen: gyakor-
lati mezőgazdasági képzettségük, azon vidék mezőgazdasági viszo-
nyainak teljes ismeretét, a mely vidéken alkalmaztatni óhajtanak;
nyelvismeretük beszéd és írásban; eddigi foglalkozásuk vagy szol-
gálatuk megjelölésével, fedhetetlen jellemük igazolásával, jelen pá-
lyázati hirdetmény keltétől számítandó négy hét alatt és pedig: a je-
lenleg is közhivatalban levők saját hivatali főnökökhöz, különben pe-
dig azon törvényhatóság főispánjához, a melynek területén laknak,
nyújtásuk be.

A kir. katasteri kerület igazgatóságától.

Kolozsvártt. 1881. január hó 24-én.

(67) 3—3

Br. Huszár Sándor,

268,—2881. t. sz.

(54) 2—2

ÁRVEREZÉSI HIRDETMEŊY.

1.) Kolozsvár sz. kir. város közönsége f. év február 2-ik napján d.
e. 9 órakor a városház 4. számú termében megkezdendő és az napon esti 6
órákor bezárandó nyilvános árverezésen, a folyó 1881. január 1-től 1886. decz.
utolsó napjáig hat egymástutáni évre haszonbérbe adja a város tulajdonát képező
társas praediumban levő úgynevezett „nagy tarsai legelőt“, mely catastralis fel-
mérés szerint a 7597, 7599 és 7601 parcz. sz. a. együtt 628 hold 700 □ öl te-
rületű, a hozzá tartozó házzal és két itató kuttal együtt.

Felkiáltási ára 1720 -/-, egy ezer hetszáz husz frt o. ért.

2.) Bérnyagók a hozzájárulás előtt kötelesek a felkiáltási árnak 10%-át
bánapénz czímen előre letenni és a biztosítási képpeséget hiteles okmányokkal
előlegesen tanusítani, különben az árveréshez nem fognak bocsátatni; megje-
gyeztetvén, hogy annak bánapénze, kire a bérlet leveretik, a biztosításnak és az
azután járó mindennemű fizetéseknek teljes elintézéséig a házi pénztárban ben-
tartatik, a többinek pedig visszaadatik.

3.) A teljes biztosíték elfogadatik:

a) Az egy évi haszonbérnek megfelelő készpénzben;

b) ennek megfelelő és 75% árfolyam szerint számítandó hazai államköt-
vényben;

c) a kolozsvári vagy más erdélyrészi királyi telekkönyvi hatóság kerít-
letében levő oly telekkönyvezett tehermentes birtokokban, melyekre nézve a te-
lekkönyvi hirdetéses határidők végképen lejártak, melyekről hiteles telekkönyvi ki-
vonatok nyújthatók be; és végre

d) hasonló fekvő birtokot kimutató hitelesített kezességi okmányokban, mely

elősorolt biztosítékok az árverés megkezdése előtt az árverező bizottság kezé-
hez előlegesen letendő, illetőleg a fekvő birtokokra nézve a hiteles telekkönyvi
kivonatok beadandók lesznek, mely biztosítékok kötelesek az, kire a haszonbérlet
leveretik, a városi bizottságnak legközelebbi ülésében leendő helybenhagyásától
illetőleg a határozat tudtadásától számítandó 48 óra alatt az árverező bizottság
előtt teljesen rendbehozni, illetőleg a levert bérletösszeg kifizetésétől és a haszon-
béri szerződést aláírni, mit ha tenni vonakodnék, az árverezési feltétel vonatkozó
pontja értelmében kötelességének fog tekintetni s az eljárás ellene ahcz képest
intézkedni.

4.) Ezen árverezések a városi képviselő bizottságnak jóváhagyásától tét-
tétvén függővé, a legutóbbi ígértől azonnal, a várost pedig csak a képviselő bi-
zottság jóváhagyása után fogja kötelezni.

5.) Kire a haszonbérlet leveretik, köteles lesz az árverezési jegyzőköny-
vet aláírni, mit ha megtagadna is, ajánlata kötelezőnek és törvényesnek fog te-
kintetni.

6.) A ki írásbeli ajánlatot akar tenni, köteles azt a szóbeli árverezés
megkezdése előtt az árverező bizottsághoz beadni, mely csak azon esetben lesz
elfogadható, ha kellő bánapénzzel lesz ellátva, ha határozottan kifejezve lesz
benne, hogy az árverezési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, megne-
vezve lesz lakhelye, hova a képviselő bizottság határozatáról szóló értesítés kü-
lendő lesz és végül ha a biztosíték a fennebb említettek közül választandó egyik
nemben mellé zárva leendő.

7.) Az írásbeli ajánlat, valamint a szóbeli ítélet feletti véghatározat is a
képviseelő bizottságnak tartatik fenn, mely a legközelebbi gyűlésen fog kimondatni,
anélkül, hogy annak megtartása, valamint az elfogadásról szóló értesítés a tör-
vényben meghatározott időhez volna kötve.

8.) A szerződésbeli feltételek előlegesen is megtekinthetők a városházá-
nál az emeleti 8-ik számú irodában naponta a hivatalos órákban.
Kolozsvár sz. kir. város tanácsának 1881. évi január hó 14-én tartott üléséből.

MINORICH KÁROLY,
polg. ármesteri helyettes.

AZ EREDETI SINGER VARROGÉPEK

LEGJOBBAK A VILÁGON.

Első rendű 150 éremmel kitüntetve

PÁRIS 1878 arany érem

5 FORINT HAVI részletfizetés

50 ÉVI teljes jóállás.

A utánzások

YORKI TÁRSASÁG fenti gyári jeggyel vett.

ezérügynök.

Különle- gességek.

családi haszná-
latra és fehér-
nemű varrásra
szabók, cipészek,
nyereggyártók
stb. részére,
melyek sokoldalú
munkaképességen
felülmúlhatlanok
egyszerű és tartós
szerkezetük miatt,
minden más gépek
felett
előnyben részesül-
nek.

Hasznavehetlen régi
gépek fizetés gya-
nánt átvételnek.

Díjtalan alapos ok-
tatás.

Géptűk tuezatja
40 kr.

1-középutca 5 szám.

vi raktárak: 14—14

Gusztávnál, Tordán: Klenk Emilánál.

Papp Jenőnél.

Eredeti keleti RÓZSATEJ

Carl Russ gyógyszerésztől.

Gyorsan és nem pedig csak hosszas használat után a bőrnek ruganyos
vakító fehérséget, ifjú úde színezetet, kölesönöz, a mit más szerekkel le-
érni nem lehet, eltávolítja a szimulcsót és a sárga vagy barna arczzsint
és nélkülözhetlenné válik minden testrésze nézve. Ára 1 frt.

Dr. Landauer AROMATICUS HAJBALZAMA.

Kétszeri használat után a hajhullást teljesen megállítja, a hajnö-
vést elősegítő és fejkorpát vé képen eltávolító egyedüli megbízható szer.

Ezen különlegességek tudományosan megvizsgálva, törvényesen
védve, teljes ártalmatlanságokra nézve kezesség vállaltatik; valódi ni-
nőségben kapható a készítő Carl Russ Nachfolger, (Auton J. Czernyné)
Wien, J. Wallfischgasse 3. kintitve a bécsi, welsi, st. pölteni 1880.
kiállításokon. (474)

Raktár Dr. Hintz György gyógyszerésznél Kolozsvártt,
és minden jóhírű gyógy- és illatszertárakban. További raktárak is ren-
dezettek be. Kimerítő (illustált) árjegyzékek összes különlegességeimről
kívánatra ingyen, és bérmentve küldetnek.

TÖRPÉNYI JÁNOS

vaskereskedésébe

MAROS-VÁSÁRHELYTT

azonnal felvétetik egy jó házból való, a magyar és német
(56) nyelvet beszélő fiu tanulónak. 2—3

A feltételek iránt értekezhetni fennirtal, személyesen
vagy levél által.

ÜVEGYÁR

Biharmegye, Élesd mellett.

Magyarországon egyedüli üvegyár, a mely időszertit
újabb berendezése folytán minden hasonnemű csehországi
gyárral szemben úgy a közönséges, mint a legfinomabb kris-
tályüveg gyártásban versenyképes.

Készít különösen: közönséges fuvott fehér és zöld üve-
get, újabb mintájú

gyógyszer üveget, petroleum lám- pákhoz minden üveg részeit,

„Simens“ formájú és minőségű

boros és rumos

bouteliákat. Készültek üvegből, a mindennapi használatra
valókon kívül, finom borivó, rosolis és confect garnitúrákat,
kávéház, vendéglő és cukrászat berendezésére mindennemű
üvegeket sat.

Erdélyi főrakára Kolozsvártt kizárólagosan:

HUNWALD LIPÓT,

üveg-, porcellán- és lámpa raktára
(483) 50—50 bel-magyauteza 4 sz.

A LAIRITZ-FÉLE

gyapju alruhák stb.

(60) Remdából Tütringenben. 1—3

kitűnő védelmet nyújtanak hűlés ellen, valamint
gyapju-vatta és gyapju-olaj
s több effélé, — mely csúsz és kőszvény ellen sok év
óta ezerszeresen jónak bizonyult — Segesvár és kör-
nyékére nézve valódi minőségben egyedül kaphatók

TEUTSCH J. B.-nél Segesvártt.

Törökbuza

morzsolók

amerikai szekrény
rendszer.

szelelővel és a nélkül, szeeszkavágók, amerikai csúves
törökbuza daráló gép, „Tittle Giant“ (mely a csutkát a tör-
rökbuzával együtt, kívánság szerinti finomságra darálja a leg-
jobb takarmánynya). Bakker-féle szelelő és tisztító rosták,
eredeti Mayer-féle Trienörök, konkoly, búkköny és zabvá-
lasztó szerkezettel (51) 3—3

gyári áron kaphatók

Tauffer

Ferencz

kereske- desében

Kolozs- vártt.

UJABB SORSJEGYEK

3%-os Zaloglevél-sorsjegy

a földalap hitelintézetétől

Evente 6 huzással.

Február 15.	Janus 15.	Oktober 15.
April 15.	Augustus 15.	December 15.

Főnyeremény 50,000 frt.

Különös előnye a 3 százalékos Zaloglevél-sorsjegyeknek:

A legkisebb nyereménnyel kihozott sorsjegyek a további nyereményhúzások-
ban is részt vesznek, mi által alkalom nyújthatik
egy sorsjeggyel két nyereményt csinálni.

Mi a 3 százalékos Zaloglevél-sorsjegyet minden időben költség nélkül ho-
csátjuk ki és pedig

pontosan a hivatalos árfolyam szerint.

Ezen jutalék-kölcsöntörlesztések törvényszerűen gyűmölcsöző tőkebefektetésül
használhatják községek, testületek, intézetek, ugyintén gyámi és letéti pénze-
köl és katonai házassági övadékal.

Igervények a 1 frt és bélyeg.

Első huzás 1881. február 15-én.

Bécs, Wollzeile 13. Ch. Cohn, Wollzeile 13. 3—4

(549) „MERCUR“ váltóüzlet kiadóhivatala.

December 1-én a herceg Windischgrätz-sorsjegy főnyereménye egy általunk
kiadott részvénylélvél tulajdonosának jutott nyereményül, és január 2-án a Laibach
sorsjegyek főnyereménye is.

REMÉNY A SORVADÁSBAN

szenvedőknek!

Iszonyatos a sorvadásban szenvedőknek magokat előre a ha-
lámartalékává lenni tudni. „A Hoff-féle gyógy-tápanyagok által az or-
vosok kezei között az életre való remény újból visszatért.“ Többek-
nek saját kifejezett nyilatkozatai.)

Nyilvános elismerés

torok, köhögés, gyomor, mell- és tüdőbetegségekről

A csaknem minden európai állam es. kir. udvari szállítója HOFF
JÁNOS urnak, es. kir. tanácsos urnak, a koronás arany érdemkereszt
tulajdonosa, a főbb porosz és német rend lovagjának. Bécs. Gyár-
helyiség: Grabenhof 2. Gyári raktár helyiség: I. Graben,
Bräunersrtasse 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

A Hoff-féle maláta-kivonat egész-
ségi sőr s a maláta csokoládé,
melyek a helyiségi kórházba használa-
batba jöttek, ezek a gyógyfolyamat kitű-
nő segélyszereinek bizonyultak be, ne-
vezetesen a maláta kivonat az idült mell-
baju betegek előtt igen kedvelt és ki-
vánt volt; hasonlóan a maláta csokolá-
dé az idült és az elgyengült emésztési
képpességnél idült és igen kedvelt gyógy-
tápszert volt.

Bécs, 1878. december 13.

Látta: Dr. Loeff, főorvosorvos;
Dr. Porlas, főorvosorvos.

GYÓGYJELENTÉS.

Magdeburg 1880.

Tekintetes ur! Az ön pompás szállítmánya a Hoff János-féle
koncentrált kivonat és a maláta sőről, mindenikből 50 palack, 5
kilo maláta-csokoládé és 10 zacskó maláta mellocukorkából minket
valóban kellemesen meglepett, és pedig újabb bizonyítékul azon
alapgazsági tételnek: „a hol legnagyobb a szükség, ott legközelebb
az isteni segítség.“ Ném a küldötteket tökéletesen az utasítás szerint
veszi be, mint gyógyszer. A hatás meglepő, be kell vallanom, misze-
rint azon előítélet, melylyel ezelőtt minden efőle a hirdalokban magas-
talt kivonatok stb. iránt tápláltam, teljesen eloszlott. Sőt most még
állítani is merem, miszerint az, ki a rendes józan és szabályszerű
életmód mellett, az ön Hoff János-féle maláta-kivonattal élvezi száz,
sőt több éves ritka életkort érhet el egész könnyűséggel. E szerint
csak szívem sugallatát követem, amidőn önnek ezennel egyszersmind
nőm részéről is, a ki önt mind az ur angyalát tekintti, a legmelegebb
köszönetet mondok. Nem togoz sok szóval élni, miután az ily érzelmek
kifejezésére az emberi nyelv igen szegény. Fizesse meg önnek a jó
Isten! Egyszersmind reményilem, miszerint a küldöttek elegendőnek
leendnek önnek teljes megerősítése és ismétli helyreállítására. Ha
lehetséges volna csekély tehetséggel önnek viszont szolgálatot
tehetni, tessék velem rendelkezni.

Mély tisztelettel KUJAVÁ J. K.

(36) 3—4 a magdeburgi tűzbiztosító-társulat hivatalnokai.

Főraktár Kolozsvártt: Biró János gyógyszer., Gergely Fe-
rencz, Dietrich Sámuel és Csiki testvér urnaknál.

Csak még nagyon rövid ideig

tart a készlet, a mely egy Britanniai ezüst gyár csődötmegéből átvétellett, an-
nál inkább, mivel en azokat egészen kicsiny részletekben eladom és így lehet-
séggé teszem mindenkinek az alább következő tárgyakat

CSAKNEM INGYEN

átszolgálni. Az összeg beküldése, vagy 7 frt utánvét mellett, mindenki a kö-
vetkező 63 tárgyat kapja a legfinomabb és sikerültebb Britannia ezüstből, a me-
lyek 25 évi használat után is oly fehérek maradnak, mint a 13 latos ezüst,
a miről kezesség vállaltatik és pedig: 6 asztali kés angol pengével, 6 legfimo-
mabb brit. ezüst villa, 6 tömör brit. evő kanál, 12 legfin. brit. ezüst kávécs ka-
nál, 6 legf. brit. ezüst késapalló, 1 nehéz brit. ezüst leves merő kanál, 1 nehéz
brit. ezüst tejmerő kanál, 12 legfinomabb brit. ezüst tálcza, 2 elegans asztali
gyertyatartó; 3 szép tömör tojástartó; 3 pompás legfinomabb cukortartó, 1
theasztrő, legfinomabb fajta; 1 előnyös cukor vagy borstartó, 3 brit. ezüst
tojás kanál.

Mindenzen itt felsorolt 63 pompás tárgyak; melyek ezelőtt 30 frt értékét
képviseleltek, az áruk csak 7 frt.

Bátor vagyok ezuttal a n. érd. közönséget figyelmeztethi, hogy az én
hirdetésem az utóbbi időben fájdalom kézalatt vett

szédelgési hirdetményekkel

fel ne eserélteless; a ezüdiaranyos és solid kivitelért s a hozzám befolyó meg-
rendeléséért kezességek évek óta, mint legmagasabb mértékben solidnak is-
mert czégem. Ezer meg ezer köszönő nyilatkozatok és utánrendelések fekszenek
nyilvánosan betekintés végett irodámban, mervádo egyénektől a töllem vásárolt
előnyössége és sikerültsége által kitűnt árúknak, a mely nyilatkozatokból már
számtalanat közzé is tettem, jelen alkalommal azonban térszűke miatt többet
nem közölhetek. A ki telát pénzért jó és solid árut és nem szemetet akar
kapni, forduljon egész bizalommal a valódi árú egyedüli czéghöz

L. N E L K E N,
britanniai ezüstgyár főraktára

Bécs, Mariahilf, Windmühlgasse 26. 12—*

Ha az áru nem megfelelőnek találatik, kötelezem magam nyilvánosan a
pénzt minden nehézmény nélkül vissza adni. A hamisítványok kikerülése czél-
jából ezimem jól megjegyzendő és az utca helyesen irandó.

Minden más czég által hirdettet garitúrák az újabban javított

BRITANNIA EZÜSTBŐL,

a melyek közönséges aljnak nevezhetők, nálam is kaphatók ugyanoly mennyi-
ségben 1 frittal olcsóbban, de csak kívánatra.